

סח: ר"ן

נערה המאורסה פרק עשירי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

(א) לקמן ע"ג. (ב) דף ע"ג. (ג) דף ע"ג.
(ד) ו'ל' בעל. (ה) פ"ה לא
מתוקנה.

א א מ"י פ"ה מהלכות
נדרים הלכה י"ח פ"ה
לחון רמז טושי"ע י"ד
פ"ה ל"ג ט"פ ט"ו
א ב מ"י ע"ס טושי"ע ע"ס
ט"פ י"א
ג ח מ"י ע"ס הלכה י"ח
טושי"ע ע"ס ט"פ ט"ו

תוספות

כיון דקיים בעל:
ה"ג טעם אביה והפ"ה
זה י"א הספיק הבק"ה
לשטוקי עד שבת האב
אני יב"י להפ"ה כ"י
הבעל דלא מתרוקנה לרשות
הבעל ולא מ"י בהפ"ה אב
וכע"ל א"י מיט דבטנין
אב קיים בשעת הפרת
הבעל הלך הפירה דלח"ה
מיתה האב לא ל"ס היה
וכהפ"ה שפיר אבא לפני
מוחו ל"ס כיון דהבעל
לא הפ"ה ה"ג טעם בק"ה
והפ"ה זה י"א הספיק
[אב] ל"שמוע עד שבת
הבק"ה וכו' ששנינו ב"י
הבק"ה מתרוקנה אבא
ע"י אבא כמו רש"י אבא
אבא אבא דהאב אבא
הבעל קודם ששמוע [האב]
שנדרה ויטול ל"ס למימני
ג"ל טעמינו: טעם בק"ה
והפ"ה זה י"א הספיק האב
ל"שטוקי עד שבת האב
אין הבק"ה יב"י להפ"ה
שאין הבק"ה יב"י א"א
בשוחטין וד"ל מרש"ה
ששנינו ל"ס א"א טעם
דב"י למימני אפס"ה בני
האב מיהו נמי דב"י
בעל שמוע אביה והפ"ה ל"ס
ולא הספיק בעלה לשמוע
עד שבת חז"ר אב ומיפ"ה
חלקו של בעל וזה לא
ששנינו מרש"ה דהאב הפ"ה
אב בעל ולא הועילה
כלום אומה הפרה ש"ס
לא חותיל הפתחו דב"י
מתינו ב"י הפ"ה בל"ס
אחד לך אשמועינן דחז"ר
אב ומיפ"ה:

אבל אם שמע וקיים או שמע ושקת ומת ביום של אחריו אין יכול להפ"ה ואם איתא דשמע והפ"ה נמי כי מת ביום של אחריו אינו יכול להפ"ה
לשמועינן הכי בשמע והפ"ה דכי מת ביום של אחריו אין יכול להפ"ה והוא רבנא ע"י משמע ושקת אלא ודאי מדלא קמיני הכי שמעת מינה
דשמע והפ"ה אפילו מת ביום של אחריו מתרוקנה רשות לאב ואיני מיפ"ה: שמע אביה והפ"ה לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שבת האב
ו זהו ששנינו מה האב לא מתרוקנה רשות לאב ומיני מיפ"ה: שמע אביה והפ"ה לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שבת האב
בני אחריו נמי הכי אמרי' ולא סליק
לכו פירושא' לפוס עניות דעתין ומשום
וכדאמרינן לקמן אימנא ה"מ בנדרים
מתחילי ל' דהאי דנקט ולא הספיק
הבעל לרבותא נקטיה דלע"ג דלא
נראו נדרים הללו לארום ולא וזה כהן
וכדאמרינן לקמן אימנא ה"מ בנדרים
שלא נראו לארום דאלמנא כל שלא
נראו לו הורע כמו כהן וסד"ה דכיון
דאב הפ"ה ובעל לא וזה כלל כי מית
ליה חלקים ליה האי נדרא טובא ולא
משתייר ביה אלא פורתא וסד"ה

אבל אם שמע וקיים או ששמע ושקת ומת ביום של אחריו אין יכול להפ"ה רשותא אביה
והפ"ה לה ולא הספיק בעל לשמוע עד שבת האב "זו היא ששנינו "מת האב
לא מתרוקנה רשות לבעל לשמוע בעלה
והפ"ה לה ולא הספיק האב לשמוע עד שבת האב והפ"ה לה ולא הספיק האב
לשמוע עד שבת י"אין הבעל יכול להפ"ה שאין הבעל מיפ"ה אלא בשותפות
שמוע

לההוא פורתא חסגי ליה בהפ"ה בעל קמ"ל דלע"ג דהאי נדרא חלקש ליה טובא לההוא פורתא נמי דמשתייר ביה לא מני בעל מיפ"ה וכי
הכי דאשמועינן ברש"ה דלף על גב דלא חלקש נדר כלל דהיינו שמע הבעל ושקת דלפ"ה הכי אב מני מיפ"ה הכא נמי אשמועינן דלף
על גב דחלקש ליה טובא בעל לא מני מיפ"ה: שמע בעלה והפ"ה לה ולא הספיק האב לשמוע עד שבת הבעל ו זהו ששנינו מה
הבעל מתרוקנה רשות לאב. הכא נמי כהן כלל מתרוקנה רשות לאב וק"ו השתא היכא נדרה דאבא דלפ"ה הכי מת לשמוע
מתרוקנה רשות לאב ולא הספיק האב דמית הכא דלי לא היינו קמיימא. וכי מימנא דלרבה דהא אשמועינן רישא רבנא דבזמן ששמע
הבעל ושקת לע"ג דלא חלקש ליה נדרא כלל מתרוקנה רשות לאב וק"ו השתא היכא נדרה דאבא דלפ"ה הכי מת לשמוע
דחלקש ליה כי הכא דבעל הפ"ה ולא נראו לאב עדיין דעדיפא ליה הפרת בעל מיעביא דמני אב מיפ"ה דהא אמרת צבצבא דשמע אביה
דרבנא אשמועינן דלע"ג דהפ"ה אב ולא הספיק הבעל לשמוע דחלקש ליה נדרא טובא לא מני בעל מיפ"ה ואי התם הו"ה רבנא
ההוא גוונא דלא מני בעל מיפ"ה הכי רבנא רבנא גוונא גופיה דאב מני מיפ"ה אבא רבנא ודאי דהכי הוא ולא חתקי לך
דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי וזהו נדרא למימר כיון דהפ"ה דקמא מעליא הוא דהא לא נראו לשני חלקש ליה נדרא טובא ולא
משתייר ביה אלא פורתא ולההוא פורתא סלקא דעתך אמינא דמסיי ליה בהפ"ה דאידך להכי אשמועינן רישא דלפ"ה כההוא פורתא לא
מתרוקנה רשות לבעל ואיכא למימר נמי דכיון דהפ"ה דקמא מעליא היא כיון שהפ"ה ולא נראו לשני חלקש ליה נדרא טובא ולא משתייר
ביה אלא פורתא דנימנא דההוא פורתא כיון דחלקש ליה טובא אינו כדאי להורישו לאב ודקאמרי ביה הלל לקמן [וס"ג] צבצבא בתרייתא
דהא בריתא דאין יכול להפ"ה משום דכיון דחלקש ליה נדרא טובא לא מני אב למזכי ביה וה"ג יומנא הכי קמ"ל דלפ"ה מתרוקנה רשות לאב
משום דהכי דבעידנא דהפ"ה לה בעלה היא הפרתו הפרה מעליא לאקלושי נדרא טובא דהא אכתי לא הספיק האב לשמוע אפ"ה כשמת בעלה
לה לגמרי ומש"ה חזי אב למזכי ביה משא"כ צבצבא בתרייתא דכיון דאכתי איתיה לאב לא בעלה הפרתו וכיון דנדרא מקלש קליש ל"ה לא מני
זכי בחלקו של בעל. וכי מימנא א"כ מנימנא אמינא אפס"ה דהיינו טעמא בשמע אביה והפ"ה לה ולא הספיק הבעל לשמוע עד שבת האב דלא
מתרוקנה רשות לבעל דהיינו טעמא משום דחלקש נדרא טובא ולא מני בעל למזכי ביה אבא היכא דלא הפ"ה אב דלפ"ה ליה נדרא זכי ביה בעל
לא מנימנא אמרת הכי דאי היכא שאלה הפ"ה נמי זכי בעל כי הפ"ה נמי דבין הוא דלזכי ביה דהא חזינא צבצבא דלע"ג דהפ"ה בעל ולא
הספיק האב לשמוע מני מיפ"ה אב אלמנא לא גרע דיניה דמתן דמני מיפ"ה משום האי חלקושי נדרא. וכי"ה ה"מ אב דעדיף אבא בעל דגרע
מנימנא אמינא דמשום האי חלקושי הוא דלא מני מיפ"ה ואי לא חלקש כלל מני מיפ"ה לא מנימנא אמרת הכי דאי האי חלקושי דקאמרת מלמנא היא
אפילו אב נמי לא מני (אב) מיפ"ה דהא חזינן בסופא דב"ה אמרי דמשום דקליש נדרא ל"ה אב לא מני מיפ"ה הלכך אי צשהפ"ה א' מהם ומת
ולא הספיק השני לשמוע קליש נדרא כי שמע בעל והפ"ה לה ולא הספיק האב לשמוע הכי מני אב מיפ"ה אלא מאי אית לן למימר דכיון דמית ליה
ההוא קמא דהפ"ה בעלה לה הפרה דליה ומשום היא קלישואת לא גרע וזכותיה דאידך וממילא שמעי' דכי מנא שמע אביה והפ"ה לה ולא
הספיק האב לשמוע עד שבת האב דלא מתרוקנה רשות לבעל דכי נקט הפ"ה ולא הספיק לרבנא נקטיה והה"ג דבשאל הפ"ה אב לא מתרוקנה
רשות לבעל. וכן מני צבצבא דשמע בעלה והפ"ה לה ולא הספיק האב לשמוע עד שבת הבעל לא מנימנא אמרת דמש"ה מתרוקנה רשות לאב משום
דחלקש ליה נדרא ולא משתייר ביה אלא פורתא דהא אשמועינן רישא דשמע הבעל ושקת ומת דלא חלקש ליה נדרא כלל דלפ"ה הכי כי מית
כהן צבא אשמועי' רבנא ע"י ממאי דאשמועינן צבצבא דשמע אביה והפ"ה לה דמסקי בה נמי מת האב לא מתרוקנה רשות לבעל דשאלמנא התם
איכא למימר דהכי דבעידנא דהפ"ה לה אב היא הפרתו הפרה מעליא ואקלוש ליה נדרא טובא ולא אשתייר ביה אלא פורתא כיון דלא חלקש
הבעל לשמוע אפ"ה מני מית ליה אב קס ליה נדרא דמעיקרא דהא מני מית אב בעלה לה הפרתו ולית בה משא"כ ומשום הכי כיון דלפ"ה
ליה נדרא דבין הוא דבעל דלא נפיש חיליה לא מני מיפ"ה אבא הכא דחלקש ליה האי נדרא דהא הפ"ה בעל ולא הספיק האב לשמוע ואכתי
נדרא בקלישואת קאי דלא בעלה לה הפרת בעל דהא איתיה וס"ד אמינא כיון דקליש ליה ולא משתייר ביה לאחר מיתת האב אלא פורתא
לההוא פורתא חסגי ליה הפרת בעל קמ"ל דלפ"ה אין הבעל יכול להפ"ה לשמע אפ"ה שלא וזה אב מעולם נגדרים הללו דהא לא נראו לו חלקש
לכו נמי טובא דהא הפ"ה להו בעל ואכתי איתיה אפילו הכי אין הבעל יכול להפ"ה דהא הפ"ה דמיתתו אלא בשותפות והיינו
דנקט האי לישנא ולא נקט לא מתרוקנה רשות לבעל דקמתי לעיל משום דבההוא דוכה כהן אב ואיבעיילא לה הפרה דליה שייך למימני לא
מתרוקנה דמשמע דוכה כהן אב ולא מתרוקנה רשותו אבא הכא אב לא וזה כלל והפ"ה דבעל איכא למימר דלא איבעייל כיון דלא מת ואפ"ה
מילמא פסיקתא היא שאין הבעל מפר אלא בשותפות. ואיכא כהן בריתא עד השתא ארבע בני מרי צבצבא מתרוקנה רשות לאב ומרי צבא מתרוקנה רשות
לבעל ובכל חדא אשמועי' רבנא דכפרישית וסדרייהו קמתי להו מתרוקנה ולא מתרוקנה מתרוקנה ולא מתרוקנה. כן נראה לי פירושא' דהן בני:

מוסף רש"י

או ששמע ושהק. ומת
כיום של אחריו. דהיי קיים
אין יכול להפ"ה. נלמך
לע"י שאל שמת עד
למחר. דהיי מתר יום
שמת דאב (ובא"ה בשב"ס).
מת האב לא מתרוקנה
רשות לבעל. לחון הבעל
מיפ"ה אלא בשותפות [לקמן
ע"ג].

פירוש הרא"ש

אין יב"י להפ"ה. כיון
שקיימן האביו: טעם
אביה והפ"ה י"א הספיק
הבק"ה ל"שמוע עד שבת
האב ו זהו ששנינו
מת האב לא מתרוקנה
רשות לבעל היינו היכא
דלא הפ"ה חזי ויהי כ"ך
הארום להפ"ה כל הנדר
והוא אינו יורש ומת האב
אבא היכא שג"ה הפ"ה
האב חלקו למה יגרע כח
הבעל נמנא כל האב אלא
הפ"ה חלקו ו"ל כיון דלא
נמנא ההפ"ה נמי האב
נמנא הפ"ה גם הפרת האב
והוא כ"ך חלקו הבעל
וכן מית מהא דקאמרי
שמע הבעל והפ"ה מתרוקנה
רשות לאב דמשמע דירוש
רשות הבעל וי"ך להפ"ה
כל הנדר מדלא קאמרי
מפר האב חלקו אלמנא
נמנא הפרת הארום כיון
שלא נמנא כל ההפ"ה
כיון: ה"ו נמנא הפרת
האב: טעם הבק"ה והפ"ה
זה י"א הספיק האב
ל"שטוקי עד שבת הבק"ה
ו זהו ששנינו מת הבק"ה
מתרוקנה רשות לאב. דאי
מרש"ה איתא ה"מ היכא
דשמע מ"י הבעל וזהו
רש"י להפ"ה נדר זה נמי
הבעל חלקו כשמת יורש
אח וכו' קמ"ל דלפ"ה
לא שמע האב מ"י הבעל
מתרוקנה לרשותו: טעם
הבק"ה והפ"ה זה י"א
הספיק האב ל"שטוקי עד
שבת האב אין הבק"ה
יב"י להפ"ה שאין הבק"ה
יב"י א"א בשוחטין.
וקמ"ל כן נבא דלא היתא
דהא דלמרינן לא מתרוקנה
רשות לבעל ה"מ היכא
דלא שמע מ"י האב אבא
היכא דשמע מ"י האב
ויהי רש"י להפ"ה א"ס מת

האב יפ"ה כלל קמ"ל דאין הבעל מיפ"ה אלא בשותפות אפ"ה דהיא רש"י למר כהן מתרוקנה רשות לבעל ולהכי נקט לעיל לא מתרוקנה רשות לבעל והכא קאמרי אין הבעל מיפ"ה אלא בשותפות: